

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Кафедра	Монументальний живопис	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	4

«ЗАГАЛЬНИЙ КУРС КОМПОЗИЦІЇ ТА ПРОЕКТНОЇ ГРАФІКИ»

Семестр 4 (весна 2025)

27 січня—13 травня

Викладач	Худякова А. Г. викладач кафедри «МЖ» Радомський М.Т., PhD (канд мистецтвознавства) доцент кафедри «МЖ»
E-mail	khudyakovaart@gmail.com radomsky.nikolai@ksada.org radomskynikolai@gmail.com
Заняття	За розкладом, онлайн заняття у ZOOM та/або Googl Meet
Консультації	Дата проведення узгоджується з групою і повідомляється заздалегідь
Адреса	корпус 1, вул. Мистецтв 8
Телефон	096 331 90 28 — Худякова А.Г. 050 619 22 33 — Радомський М.Т.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття проходять дистанційно за розкладом:

2САММ23 – ЗАГАЛЬНИЙ КУРС КОМПОЗИЦІЇ ТА ПРОЕКТНОЇ ГРАФІКИ.

ПОНЕДІЛОК: 10:45 -12:20

Посилання:

<https://us05web.zoom.us/j/87637281032?pwd=liiVMQ9BY1S3b9Rn7WO1STx6BenkFo.1>

Ідентифікатор конференції: 876 3728 1032

Код доступу: snaL8f

2САММ23 – ЗАГАЛЬНИЙ КУРС КОМПОЗИЦІЇ ТА ПРОЕКТНОЇ ГРАФІКИ.

ВІВТОРОК: 13:00-14:35; 14:45-16:20

Посилання:

<https://us05web.zoom.us/j/86903186310?pwd=Iqh4y2k7k0dhOMynfOBqN9S2SxdarY.1>

Ідентифікатор конференції: 869 0318 6310

Код доступу: Avwau3

Комунікація із викладачем під час занять, або поза заняттями можлива у месенджерах. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем також є електронне листування. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено – Композиція); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* – *doc, docx, ілюстрації* – *jpeg, png, pdf*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має обов'язкові передумови для вивчення. При виконанні практичних завдань студенти використовують комплекс знань з фундаментальних дисциплін

«Рисунок», «Академічний живопис», «Кольорознавство», «Робота в матеріалі».

Вони дозволяють студентам орієнтуватись у питаннях початкової фахової термінології, отримати початкові навички зображення на площині форм і об'єктів.

Упродовж курсу студент отримує повну підтримку при опрацюванні матеріалу дисципліни. Навчання по курсу «ЗАГАЛЬНИЙ КУРС КОМПОЗИЦІЇ ТА ПРОЕКТНОЇ ГРАФІКИ» викладають сумісно два фахівця: художник-монументаліст і архітектор-художник.

По ходу заняття, окрім виконання довгострокових завдань (перелічених у програмі курсу), студенти виконують короткострокові вправи, пов'язані з характером завдання і закріплюючи вивчення основ композиції, а також слухають лекції та бесіди по теорії композиції. Лекції проводять викладачі кафедри й запрошені спеціалісти.

Якщо студент не отримав достатню попередню профільну підготовку, перед початком вивчення дисципліни він має отримати додаткові теми для опрацювання матеріалу, пов'язаного з загальною тематикою курсу, для ознайомлення та навчання.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Візуальний матеріал (курсів роботи студентів) з методичного фонду кафедри монументального живопису та з мережі Інтернет.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні матеріали, актуальні розробки в галузі композиції можна переглянути в мережі Інтернет. Відповідні посилання можуть надаватись викладачем за проханням студента після закінчення практичного заняття, або під час безпосередньої роботи над певним завданням.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет, папір для ескізування, плотний папір для виконання графічних завдань, планшети, маркери, олівці, акварельні фарби, пензлі, акрил. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word, Photoshop.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни «ЗАГАЛЬНИЙ КУРС КОМПОЗИЦІЇ ТА ПРОЕКТНОЇ ГРАФІКИ» є розвиток творчої особистості студентів, навчання створювати оригінальні за образно-художнім вирішенням тематичні композиції і, в цілому, виховання митця,

підготовленого для самостійної творчої роботи у галузі монументального мистецтва. Отримані знання, навички і уміння допоможуть у вирішенні питань монументально-декоративного оздоблення екстер'єрів громадських і приватних об'єктів.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- опанування студентами теоретичним знанням законів композиції;
- оволодіння практичними навичками для створення композиції творів монументального мистецтва і сакрального живопису;
- опанування студентами сучасних, в тому числі можливостей цифрового мистецтва для створення композицій
- сформувати у студентів стійку мотивацію до вивчення дисципліни та потребу в систематизованих знаннях в галузі композиції;
- розвиток індивідуальних творчих якостей;
- утілення глибоких загальнолюдських ідей від розробки концепцій та композиційно-пластичних рішень, до їх повного здійснення в натуральному масштабі і в різних техніках монументального мистецтва і сакрального живопису;
- використання різноманітних методів сюжетно-пластичної інтерпретації теми в композиції в залежності від призначення екстер'єру, для якого створюється композиція;
- демонстрації високої художньої культури на підставі ретельного вивчення та аналізу композицій кращих творів українського і світового мистецтва;
- вирішення завдань синтезу монументального твору з середовищем екстер'єру.
- сформувати практичні вміння й навички використання відповідних матеріалів при виконанні монументальних композицій на задану тему;
- сформувати практичні вміння й навички при виконанні монументальних композицій для заданого екстер'єру;

знати:

- професійну специфіку монументального мистецтва, образно-стилістичні, пластичні і змістовно-контекстуальні особливості функціонування монументального твору в архітектурному середовищі екстер'єру та його сприйняття людиною;
- історію виникнення, розвитку та сучасну проблематику монументального мистецтва;
- методику створення композиції твору монументального мистецтва;
- можливості комп'ютерної техніки для створення композиції твору монументального мистецтва
- художні методи сюжетно-пластичної інтерпретації теми в композиції, включаючи авторські техніки та комп'ютерні технології;
- принципи урахуванням матеріалу та техніки виконання розпису, в залежності від призначення екстер'єру архітектурного об'єкту та його стилістичних й просторових особливостей;

уміти:

- запроектувати розпис, створити композицію і виконати розпис в екстер'єрі або інтер'єрі відповідним матеріалом на високому професійному рівні;
- стилізувати з допомогою композиційних прийомів пластичне рішення, оперувати різноманітними масштабами, модулями відповідно заданого екстер'єру або інтер'єру;
- поєднувати в композиції конкретні предметно-фігуративні мотиви з декоративним та абстрагованим формоутворенням;
- варіювати трактуванням елементів композиції;
- будувати тональну організацію та кольорову палітру композиції;
- аналізувати мистецькі твори;

- використовувати класичні аналоги – твори світового мистецтва для розвитку своєї образно-стилістичної та композиційної ідеї;
- пов'язувати розробку композиції зі специфікою різноманітних технік монументального живопису;
- використовувати для композицій традиційні та новітні матеріали;
- використовувати для створення монументальних композицій комп'ютери і відповідне цифрове обладнання і техніку;
- використовувати для створення композицій монументального мистецтва і сакрального живопису комп'ютерні програми та їх складові;
- аналізувати архітектурну ситуацію і враховувати її конструктивну і семантичну своєрідність в розробці твору монументального мистецтва;

мати навички:

- поетапного створення монументального твору;
- залучення різноманітних джерел для повноцінного розкриття теми композиції, та вирішення її образів;
- малювати з натури для збору підготовчого матеріалу для ескізів композицій;
- уміти вписувати композицію в простір екстер'єру заданого архітектурного об'єкту;
- творчо підходити до розробки ескізів композиції;
- досягати авторської неповторності в завершеній композиції;
- творчо підходити до оформлення завершених композицій та організації експозиції.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

«Загальний курс композиції та проектної графіки» є практичним курсом, що надає майбутньому фахівцю комплекс знань і умінь використовувати закони, правила і прийоми композиції в процесі практичної роботи при створенні монументальної композиції в архітектурному ландшафті та екстер'єрі. Навчальна дисципліна «Загальний курс композиції та проектної графіки» є однією з професійно-орієнтованих дисциплін у підготовці студентів, та являє собою комплекс зростаючих за складністю навчальних завдань по створенню творів монументально-декоративного мистецтва для екстер'єрів різноманітних архітектурних споруд. Курс спрямований на навчання художника-монументаліста індивідуальному творчому підходу до вирішення тематичних та декоративних композицій в екстер'єрі з урахуванням традиційних та новітніх технологій та матеріалів мистецтва монументального та сакрального живопису. Навчання по курсу «Загальний курс композиції та проектної графіки» викладають сумісно два фахівця: художник-монументаліст і архітектор-художник.

По ходу заняття, окрім виконання довгострокових завдань (перелічених у програмі курсу), студенти виконують короткострокові вправи, пов'язані з характером завдання і закріплюючі вивчення основ композиції, а також слухають лекції та бесіди по теорії композиції. Лекції проводять викладачі кафедри й запрошені спеціалісти.

У процесі вивчення курсу студенти опановують образотворчі засоби побудови художнього образу в екстер'єрі та вдосконалюють фахову майстерність.

Після проходження курсу студент отримує знання щодо композиції самостійних творів, уміння професійно аналізувати і вирішувати питання синтезу монументально-декоративних творів в архітектурі.

4 СЕМЕСТР / 1, 2 модулі містять 10 практичних завдань – за наступними темами:

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Образно-пластична композиція, пошук абстрактних форм.

Тема 1. Презентація «Світові мурали».

Тема 2. Розробка ескізів в екстер'єр. Пошук від абстрактних форм до малофігурної композиції.

Тема 3. Замальовки людей.

Тема 4. Вивчення способів вставлення монументального твору в макет.

Тема 5. Вибір матеріалу та виготовлення викрійок макету.

Тема 6. Начало виконання макету.

МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 2. Пластичне вирішення композиції в екстер'єрі.

Тема 7. Ритмічна організація композиції. Графічні вправи.

Тема 8. Проект малофігурної композиції в екстер'єрі.

Тема 9. Виконня макету.

Тема 10. Вставлення монументального твору в макет.

Четвертий семестр

Назви змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН			
	Денна форма			
	УСЬОГО	у тому числі		
		лекцій	практ.	сам.р.
1	2	3	4	5
МОДУЛЬ 7				
Тема 1.	-	1	9	5.5
Тема 2.	-	1	15.5	15
Тема 3.	-	-	10	16
Тема 4.	-	-	3	4
Тема 5.	-	1	4	4
Тема 6.	-	-	3.5	3.5
Разом за МОДУЛЕМ 7	96	3	45	48
МОДУЛЬ 8				
Тема 7.	-	1	14	15
Тема 8.	-	-	15.5	15.5
Тема 9.	-	-	6	5
Тема 10.	-	1	4.5	6,5
Разом за МОДУЛЕМ 8	84	2	40	42
УСЬОГО ГОДИН за семестр:	180	5	85	90

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом практичних та самостійних занять. Самостійна робота студентів спрямована на закріплення тем практичних занять. Зміст самостійної роботи складається з виконання практичних завдань з ескізування, пошуку необхідних аналогів за темами композицій, які є елементами модулів. Завершення роботи та експонування.

Програмою передбачається, що пропоноване практичне завдання на площинно- декоративну стилізацію натюрморту в заданому форматі у кожного студента повинне мати оригінальне графічне, композиційне та пластичне вирішення. Крім того, можливе виконання додаткових власних композицій.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

При вивченні дисципліни «Загальний курс композиції та проектної графіки» застосовано ефективні методи контролю та самоконтролю, зокрема:

- методи практичного контролю: виконання практичних завдань (виконуються під час самостійної роботи);
- методи практичного контролю: виконання клазур (виконуються під час практичних занять);
- Екзаменаційний перегляд.

Форма організації контролю: індивідуальний контроль. Види контролю: рубіжний і підсумковий.

- 1 модуль: модульний перегляд на 8 тижні;
- 2 модуль: екзаменаційний перегляд.

Підсумковий контроль засвоєних знань здійснюється у формі екзаменаційного перегляду.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії із студентами та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі інноваційних досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими потребами здоров'я (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з керівництвом та студентами.

ПРАВИЛА СТУДЕНТА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку або екзамену). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Недопустимі запізнення на заняття без поважної причини. Самостійне відпрацювання обраної теми з дисципліни відбувається в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких поважних причин.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, у концептуальному рішенні проектної пропозиції тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю студент відсутній, він втрачає право отримати бали за екзаменаційний перегляд. Наступним кроком рубіжного контролю є отримання дозволу отримати додатковий час для підготовки до перегляду із вказаною датою перездачі завдань.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>
<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Четвертий семестр

<i>№ модуля</i>	<i>№ теми, завдання</i>	<i>Форма звітності</i>	<i>Макс. кількість рейтингових балів</i>
М 1	<i>Тема 1</i>	<i>Виконання оригіналів. Поточний перегляд</i>	<i>0–6</i>
	<i>Тема 2</i>		<i>0–6</i>
	<i>Тема 3</i>		<i>0–7</i>
	<i>Тема 4</i>		<i>0–7</i>
	<i>Тема 5</i>		<i>0–7</i>
	<i>Тема 6</i>		<i>0–7</i>
<i>Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 1</i>		<i>Перегляд робіт</i>	<i>0–40</i>

М 2	Тема 7 Тема 8 Тема 9 Тема 10 Тема 10	Виконання оригіналів. Поточні перегляди	0–5 0–30 0–15 0–5
	Оформлення експозиції		0–5
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 2		Перегляд робіт	0–60
Загальна кількість балів за семестр		Екзаменаційний перегляд	0–100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, проявив креативне мислення при виконанні композиції та супутніх завдань, логічно обґрунтував послідовність виконання необхідних етапів роботи над завданнями, професійно виконав усі етапи завдання, додатково брав участь у доповіді у конференції з обраної теми, або у творчому конкурсі за фахом.
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми. Графічна подача ескізів та розпис фризної композиції в матеріалі виконані акуратно, професійно, без помилок.
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок.
B	12–15	32–35	Студент добре опанував обсяг матеріалу практичного та самостійного курсу, творчо та якісно виконав усі поставлені завдання, але при цьому робота має незначні недоліки.
C	8–11	22–31	Студент в цілому добре опанував матеріал практичного та самостійного курсу, творчо та якісно виконав більшість поставлених завдань, але виконана робота має суттєві недоліки.
D	4–7	10–21	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має значні недоліки (відсутність концепції, творчого підходу, неякісна графічна подача, неохайність, недотримання технологій виконання роботи, тощо).
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та самостійного курсу, вирішив в цілому основні поставлені завдання, але виконана робота має багато значних недоліків (відсутність змістовного аналізу аналогів, неохайність, помилки та недотримання технологій виконання роботи, несвоєчасна подача виконаної роботи на екзаменаційний перегляд без поважної причини тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ СФОРМОВАНІ В РЕЗУЛЬТАТІ ОСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Компетентності бакалавра, що забезпечує дисципліна

Загальні компетентності:	ЗК
Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ЗК–2
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗК–5
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК–6
Здатність застосовувати знання з історії зарубіжного мистецтва у професійній діяльності, впроваджувати зарубіжний мистецький досвід.	ЗК–8
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК–9

Спеціальні компетентності:	СК
Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.	СК–1
Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей	СК–3
Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.	СК–5
Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.	СК–6

Програмні результати навчання	ПРН
Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.	ПРН–1
Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.	ПРН–2
Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).	ПРН–4
Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.	ПРН–6
Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.	ПРН–8
Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).	ПРН–13

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**Базова:**

1. Гребенюк Г.Є. Основи композиції та рисунок.- К.:Техніка.,1997.
2. Дідик Н. Основи композиції: навчальний альбом-посібник. – Ужгород: видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.
3. Костенко Т. В. Основи композиції та тривимірного формоутворення : навч.-метод. посіб.: Харків: ХДАДМ, 2003. 256 с.
4. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції : геометричні аспекти художнього формотворення : навч. посіб. для студентів вищих навч. закл.: Київ: Каравела, 2004. 304 с.
5. Ніколайчук Н. Композиція в системі підготовки юних художників. Мистецтво та освіта. 2006. № 2. С. 41-44
6. Перепелиця О. Практичні завдання з композиції. Мистецтво та освіта. 2017. № 4. С. 22-27
7. Пічкур, М. Композиційна схема та її види. Мистецтво та освіта. 2005. № 3. С. 13-18
8. Половна-Васильєва О.А. Посібник. Основи формальної композиції: для студентів напряму 6.020205 «Образотворче мистецтво» /. Дніпропетровськ, Роял – Принт, 2015. 34 с.
9. Урсу Н. О. Золотий перетин у композиції : Зб. наук. праць КПДПУ. Вип. 3: Кам'янець-Подільський, 1997. 61- 63 с. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення : навч. посіб. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 112 с. 39
10. Ідак Ю. В., Клименюк Т. М., Лясковський О. Й. Основи об'ємно-просторової композиції. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 212 с.
11. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. 110 с.
12. Bou Louis. NYC BCN: Street Art Revolution. – Monsa : Harper Design, 2006. – 650 с.
13. Rafael Schacter. The World Atlas of Street Art and Graffiti. – Sydney : NewSouth Publishing, 2013. – 400 p.

Допоміжна література:

1. Александрович В. Українське малярство XIII-XV ст./В. Александрович – Львів, 1995. – 200 + 32 с. – (Студії з історії українського мистецтва).
2. Біляшівський М. Українське народне мистецтво./ Микола Біляшівський. – Х.: Видавець Савчук О.О., – 229 с.
3. Віл Гомперц. Що це взагалі таке? 150 років сучасного мистецтва в одній пілюлі. – К.: АртНусс, – 486 с.
4. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2002. – 190 с.
5. Кройтор Т. Методи інтерактивного навчання на заняттях з композиції. Мистецтво та освіта. 2013. № 4. С. 17-19.
6. Котляр Є.О. Харківські монументалісти: горизонти сучасної школи // Образотворче мистецтво. – К.: Національна спілка художників України, 2006. – № 3. – С. 86-91.
7. Лихач Л. Чисте мистецтво. Гончар П., Лихач Л. – К.: Родовід, – 2009 – 304 с.
8. Ничкало С. А. Мистецтвознавство: Короткий тлумачний словник / Ничкало С. А. – К.: Либідь, 1999. – 208 с. Ткачова Л. І. Асоціація революційного мистецтва України// Енциклопедія історії України: у 10 т. : [укр.] / редкол.: В. А. Смолій

- (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. – К.: Наукова думка, 2003. – Т. 1 : А – В. – 688 с.
9. Обідняк М. М., Білінська О. Б. Архітектурна композиція. Курс практичних занять та завдань. Навчальний посібник / за заг. ред. С. М. Лінди. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 152 с.
 10. Соколюк Л. Д. Графіка Бойчукістів./ Л. Д. Сокол.к – Х.: Видання часопису "Березіль"; Нью-Йорк: Видавництво М. П. Коць, – 2002. – 224 с.

Електронні ресурси:

1. Виртуальний музей міста Кіровограда
<http://www.elisavetgradmuseum.kr.ua/01.html>
2. Горбатенко Л.П. Асоціативно-образні колірні композиції як самостійний напрям нефігуративного образотворчого мистецтва//АРТ-платформа, 2021Вип.3 Науковий альманах. Київ: 2021 С. 361–370. <http://art-platforma.kmaesm.edu.ua/index.php/art1/article/view/64/55>
3. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології. Інтернет видання http://www.etnolog.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1802
4. Музей українського живопису Дніпро. Офіційний сайт <http://museum.net.ua/day-in-history/18-01/>
5. Офіційний сайт Національного музею України <http://namu.kiev.ua/ua/about/collections/painting2/9.html>
6. Персоналії українських художників. <https://sverediuk.com.ua/2018>
7. Сучасні Українські художники – твори онлайн <http://ukrainianartists.blogspot.com/>
8. Тетяна Яблонська <http://na.mil.gov.ua/46175-tetyana-yablonska-geroj-ukrayiny-avtorka-blyzko-100-tvoriv-zhyvopysu-ta-grafiky-mystetstvo-spoznane-lyubovi-do-zhyttya>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ПРОЕКТНОЇ ГРАФІКИ

Базова

1. Бович-Углер Л. Ю. Проектна графіка: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]– Косів: КІПДМ ЛНАМ, 2017.-96 с.
2. Даниленко В.Я. Дизайн [Підручник] / В.Я. Даниленко; Харків. держ. акад. дизайн. та мистец. – Харків : ХДАДМ, 2003. – 320 с.
3. Даниленко, В.Я. Основи дизайну [Текст]: навч. посібник/ В.Я.Даниленко; Ін-т змісту і методів навчання, Харківський художньо-промисловий ін-т.-К.: ІЗМН, 1996.-92с.-ISBN 5-7763-9240-3.
4. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну: підручник [для студентів вищих навчальних закладів] М. Я. Куленко – К.: Кондор, 2006. – 492с.

Допоміжна

1. Науково-методичні матеріали, навчальна, робоча програми, силабус дисципліни «Проектна графіка», розроблені Бович-Углер Л.Ю.
2. Куратова М. Г. Проектна графіка (теоретичний та практичний курс для дизайнерів інтер'єру) : для студентів освітньо-кваліфікац. рівня бакалавр спец. 022 «Дизайн» дизайн середовища / М. Г. Куратова, А. С. Тининика ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ, 2021. – 104 с.
3. Хмельовський О. Графіка й основи графічного мистецтва. –Луцьк, 2003.

Електронні ресурси:

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
www.dnpb.gov.ua/